

Lokal tiltaksstrategi for SMIL og NMSK 2020-2023

Drammen Kommune

Versjon 24.09.2020

Innledning

[Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#) gir rammer for tilskudd til SMIL og [Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket](#) gir rammer for tilskudd til NMSK. Kommunen skal i tillegg lage en egen strategi som ivaretar lokale utfordringer og prioriteringer. Svelvik kommune, Nedre Eiker kommune og 0602 Drammen kommune hadde tidligere selv ikke egen landbruksforvaltning. Det har vært felles landbruksforvaltning med andre kommuner, og dermed også ulike strategier for SMIL og NMSK. Det er nå laget en ny felles strategi for 3005 Drammen kommune for perioden 2020-2023.

Fylkesmannen fordeler årlig midler til kommunene, som kommunen kan tildele søkerne. Det er en begrenset pott hvert år. Når Fylkesmannen har fordelt midler til kommunene behandler vi SMIL-søknader som er høyt prioritert **fortløpende**. Fra **1. september** behandler vi alle SMIL-søknader **fortløpende**. Søknadsfrist tilskudd skogkultur (ungskogpleie mv.) er **1. desember**. Søknadsfrist tilskudd til skogsbilvei er **1. mai**, og søknader som kommer inn etter dette behandles fortløpende.

Satser og prioriteringer av SMIL- og NMSK-tilskudd vurderes årlig, og legges ut på kommunens nettside.

Hvert år tildeles også en pott med grøftetilskudd. Grøftetilskuddet tildeles i henhold til [Forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord](#). Dette er ikke omtalt nedenfor, men du finner informasjon på [Landbruksdirektoratets nettsider](#).

Innhold:

1. SMIL - Spesielle miljøtiltak i jordbruket
2. NMSK - Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

1. SMIL - Spesielle miljøtiltak i jordbruket

1.1 Formål

Ordningen skal fremme ivaretagelsen av natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket. Tilskudd etter denne forskriften skal gis til tiltak som går utover det som kan forventes som en del av den vanlige jordbruksdriften. Tilskudd etter denne forskriften skal prioriteres ut i fra lokale målsettinger og strategier.

Klima er ikke direkte en del av formålet i forskriften. Vi vil likevel oppfordre søkerne til å gjøre betraktninger av tiltakets innvirkning på klima.

Ivareta natur- og kulturminneverdier

Tiltak i jordbrukets kulturlandskap skal fremme kunnskapsverdier, opplevelsesverdier og bruksverdier gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting. Naturverdier omfatter biologisk mangfold (arter og naturtyper) som er knyttet til, eller formet av jordbrukets arealbruk og

driftsformer. Kulturminneverdier omfatter kulturminner og kulturmiljøer, videreføring av kulturarv (kunnskaper, tradisjoner og teknikker). Videre innbefatter natur- og kulturminneverdiene mulighet for opplevelser, friluftsliv og et variert landskapsbilde.

Redusere forurensning

Tiltak for å redusere forurensning skal redusere tap eller risiko for tap av næringsstoffer, partikler og andre forurensende utslipp til jord, vann eller luft fra jordbruksarealer, fôr eller gjødsel.

1.2 Utfordringer

Vi tror at det er større sannsynlighet for ustabil vær fremover, herunder store nedbørsmengder, gjerne til tider på året som tidligere ikke har vært vanlig. Noen sannsynlige utfordringer er overflatevann som vil kunne ta med seg jord og næringsstoffer i vassdrag, gammel drenering som ikke fungerer lenger eller er ødelagt, og oppkommer, blauthøl og bekker som graver i større grad enn før. Stor vannføring i elvene fører til at elver flommer over, graver og øker faren for ras. Vassdrag kan skape utfordringer i form av flom på dyrket mark og ras/erosjon i elvekant. Vassdragene skaper også utfordringer med tanke på vannkvalitet og forurensning med kloakk og næringsstoffer.

Gamle beiter bør ikke gro igjen. For å utnytte ressursgrunnlaget er det bra at disse arealene brukes til matproduksjon. Beiter og beiting er også bra for biologisk mangfold. Enkelte plantearter er avhengig av beiting. Enkelte svartelista arter kan lett etableres på gamle beiter i en gjengroingsfase.

Utfordringer:

- Grøfteutløp
- Blauthøl
- Bekker og elver som graver
- Overflatevann
- Klimaendringer – lokale følger
- Gammel og manglende dreneringsanlegg
- Gjengroing
- Tap av biologisk mangfold
- Gamle bygninger og kulturmiljøer

1.3 Strategi

Målsetningen prioriteres i strategien for 2020-2023 i denne rekkefølgen:

1. Forurensning

2. Kulturlandskap

3. Kulturmiljø

Hovedmål	SMIL-tiltak	Kommentar
1. <u>Forurensning</u> Begrense og hindre forurensning og erosjon	Kantskjøtsel langs elv	
	Fangdammer	Årlig vedlikehold - RMP
	Hydrotekniske tiltak – planlegging	
	Hydrotekniske tiltak – gjennomføring	
	Grøfting/Drenering	
	Elveforebygging	
	Andre	
2. <u>Kulturlandskap</u> Ivareta kulturlandskapet	Inngjerding av gamle beiter	
	Rydding av gamle beiter	Vedlikehold - RMP
	Andre	

3. Kulturmiljø Ivareta gamle kulturmiljøer	Utvendig restaurering av gamle verneverdige bygninger, foruten våningshus	
	Andre	

1.4. Søknad, frist og saksbehandling

Så fort midlene er tildelt fra Fylkesmannen (vanligvis februar/mars) behandler vi søknader som er høyt prioritert **fortløpende**. Fra **1. september** behandler vi alle søknader **fortløpende**. Alle tilsagn om SMIL-tilskudd gis en arbeidsfrist. Denne er på inntil tre år. Før fristen går ut kan du søke om utsatt frist. Endelig arbeidsfrist kan maksimalt være 5 år etter at tilskudd er innvilget. Når prosjektet ikke er igangsatt eller ferdigstilt innen arbeidsfristen vil tilskuddet bli trukket inn og legges i potten slik at det kan tildeles andre prosjekter.

I tillegg til forskriftene nevnt over, kan tiltaket påvirkes av:

- Naturmangfoldloven
- Vannressursloven
- Vannforskriften
- Plan- og bygningsloven
- Kulturminneloven
- Friluftsløven
- Grannegjerdelova

Søknad

[Søknad om SMIL-midler leveres via AGROS \(lenke til skjema\).](#)

[Søknad om tilskudd til grøfting/drenering leveres via AGROS \(lenke til skjema\)](#)

Søknaden skal inneholde:

- Plan for tiltaket/prosjektet
  - Formål med tiltaket
  - Beskrivelse av tiltaket
  - Framdriftsplan (start og avslutning)
  - Arbeidsbeskrivelse
  - Tegninger
    - Freda og verneverdige bygninger hvis endringer på bygningens fasader.
    - Typetegninger for hydrotekniske tiltak.
  - Spesifisert kostnadsoverslag
  - Finansieringsplan
  - Detaljkart over tiltaket.
  - Fotografier som viser arealer, bygninger og/eller elementene det søkes tilskudd for.
- Områdets status i kommuneplanen.
- Eventuell fredningsstatus i medhold til kulturminnelov, naturvernlov eller regulering til spesialområde etter plan- eller bygningsloven.

Mer informasjon om ordningene og hvordan du skal søke finner du på www.landbruksdirektoratet.no.

1.5 Mer om de ulike tiltakene

1.5.1 Hydrotekniske tiltak

Formål:

Redusere risikoen for erosjon på jordbruksarealer og i vannløp og redusere avrenning av næringsstoffer.

Viktige punkt:

- Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. erosjonsreduksjon og biologisk mangfold.
- I åpne vassdrag bør tiltakene bidra til å opprettholde vannspeil også ved lav vannføring.
- Det stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse av tiltaket mht. å ta unna og tåle flomvannføring. Dette betyr bl.a. bruk av gjeldende standarder og type- tegninger.
- Eksempler på tiltak som kan støttes:
  - Avskjæringsgrøfter
  - Terrengforming for bedre kontroll med overflatevann
  - Utforming og sikring av innløp og utløp fra lukka løp
  - Nedløpskummer for inntak av overflatevann til lukka løp
  - Oppdimensjonering av eksisterende lukka løp
  - Åpne løp til erstatning for lukka løp
  - Forebygging mot erosjon i åpne løp (som terskler eller kontinuerlig forebygging)
  - Reparasjon av gamle tiltak som nevnt over

Prioriteringer:

Tiltak som ligger nært opptil de mest forurensningsbelasta bekkene/elvene i kommunen.

1.5.2 Økologiske rensetiltak – Fangdammer og terskler

Formål:

Holde tilbake jordpartikler og næringsstoff fra dyrka mark.

Viktige punkt:

- Det kan gis tilskudd til følgende tiltak:
  - Etablering av vegetasjonssoner som reduserer forurensing i nedenforliggende vassdrag.
  - Etablering av fangdammer og våtmarker for å øke vannløpets selvrensingsevne. Gir mulighet for å flytte matjorda tilbake til arealene.

Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. tilbakeholdelse av jord og næringsstoffer og mht. biologisk mangfold. For fangdammer og lignende må det stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse. Det vises også til informasjons- og planleggingsmateriell fra Landbruksdepartementet 1998.

1.5.3 Kantskjøtsel

Formål:

Vassdragene i kommunen med tilhørende kantvegetasjon har generell verdi for biologisk mangfold. Å bevare blanda vegetasjon langs elver/bekker vil:

- Hindre tap av jordressurser fra dyrka mark og natur.
- Hindre ødeleggelse av vannmiljø på grunn av avrenning.
- Ivareta biologisk mangfold ved å ivareta leveområder for mange arter langs vassdrag.

Forslag til tiltak:

- Skjømte kantvegetasjon langs elv/bekk på en slik måte at resterende vegetasjon er en blanding av over- og undervegetasjon med både dype og grunne røtter, ved:
  - Hogst av trær inntil 2 meter over normal vannstand. Man kan ikke hogge alle trærne hvis det mangler undervegetasjon. Trær som hogges skal ikke stubbebehandles, jf. forskrift om plantevernmidler.

- Trær som har velta, eller som det er fare for at velter, og tar med seg elvebredden, kan fjernes.
- Større kvister og annet hogstavfall fjernes fra elva. Det samme gjelder rekved.
- Materiale som fjernes bør brukes på en fornuftig måte (ved, kompost, biogass) hvis det lar seg gjøre.

Vannressursloven har bestemmelser om kantvegetasjon langs vassdrag. NVEs veileder (siste versjon) kan lastes ned fra deres nettsider. [Lenke til Veileder om kantvegetasjon langs vassdrag 2019.](#)

1.5.4 Rydding av beiter

Formål:

Ivareta kulturlandskapet.

Ivareta matproduksjon/muligheter for matproduksjon basert på lokale ressurser og på arealer som ikke kan brukes til annen matproduksjon.

Viktige punkt:

- Resultatet av ryddinga er at dette skal klassifiseres som innmarksbeite. [På Nibio sine nettsider](#) kan du laste ved veileder med ytterligere beskrivelse av dette.
- Innmarksbeite har minst 50 % av arealet dekket av kulturgrasarter og beitetålede urter.
- Arealet skal holdes åpent i minst 5 år.

1.5.5 Inngjerding av beiter.

Formål:

Gjerde inn gamle kulturbeiter

Det kan gis tilskudd til:

- Permanent gjerde
- Trykkimpregnert stolpe, eller tilsvarende.
- Nettinggjerde:
  - Maks stolpeavstand 1,8 m og min. 7 cm stolpe.
  - Maks 2,5 m avstand og min 8 cm stolpe med «High Tensile»-netting
- Fast gjerdestolpe
- Innkjøp av Nofence (GPS-klave til beitedyr)
- Det gis ikke tilskudd til gjerding rundt fulldyrka jord (gjelder også Nofence).

1.5.6 Restaurering av gamle verneverdige bygninger

Formål:

Restaurering og vedlikehold av freda eller verneverdige bygninger i landbruket

Viktige kriterier:

- Bygningens miljøverdi som innslag i kulturlandskapet vektlegges.
- Bygningen må kunne nyttes til næringsformål (landbruk eller annen næring). Andre bygninger kan også støttes hvis de er viktige for å få et helhetlig miljø.
- Gjelder utvendig restaurering (grunnmur, tak og vegger).
- Restaurering og vedlikehold skal skje i samsvar med de prinsipper kulturminne- forvaltningen legger til grunn. Dette gjelder blant annet:
  - Bevar opprinnelige elementer, unngå endringer
  - Reparasjon framfor hel utskifting

- Bruk av tradisjonelle, stedegne materialer og håndverksteknikker
- Bruk av tradisjonelle farger

2 NMSK - Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

2.1 Formål

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er å stimulere til økt verdiskaping i skogbruket, ut fra regionale og lokale prioriteringer, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Klima er ikke direkte en del av formålet i forskrift. Vi vil likevel oppfordre søkerne til å gjøre betraktninger av tiltakets innvirkning på klima.

Skogkultur

Tilskudd til skogkultur har som hovedformål å stimulere til utvikling av kvalitetsskog. Dette gjelder i all hovedsak ungskogpleie. Målet med ungskogpleie er å styre treslagsblandingen slik at den blir mest mulig optimal for skogeieren, fristille framtidstrær av god kvalitet, øke stabiliteten for enkeltrær mot storm- og snøskader og ta vare på mangfoldet.

Tilskudd kan også søkes ved skjøtsel av skog i kantsoner og i sammenheng med kulturminner. Ved skogkulturarbeid skal det tas flerbrukshensyn som å sette igjen kantsoner mot myrer, vann, vassdrag og til dels kulturlandskap og å rydde langs stier og skiløyper.

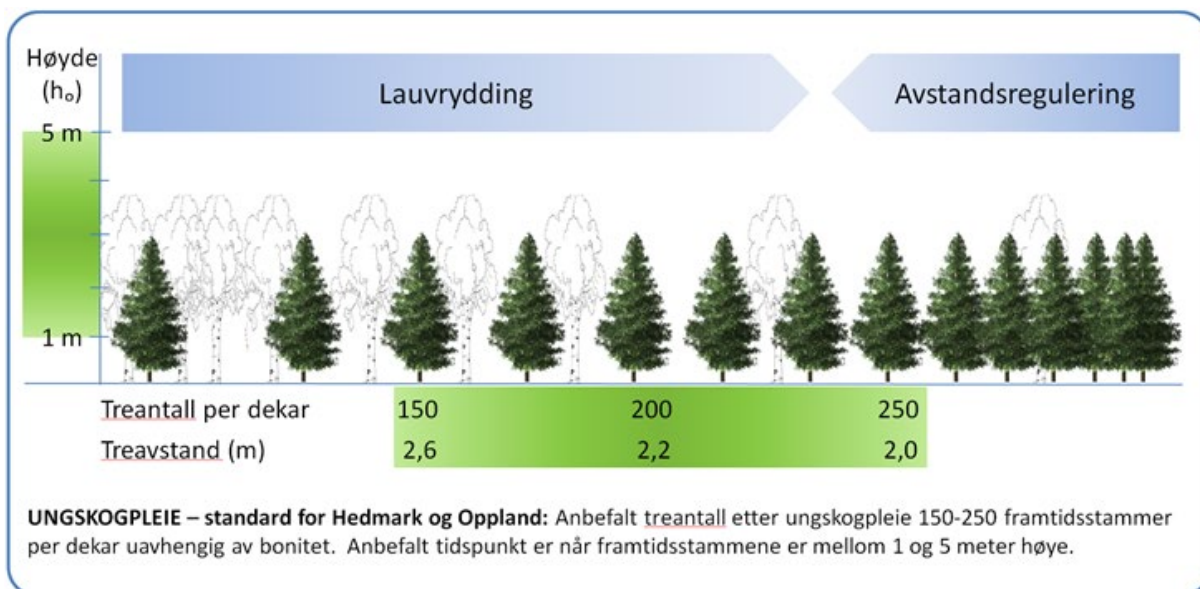
Veibygging

Tilskudd til veibygging har som hovedformål å bidra til at skogsbilveiene tilfredsstiller dagens krav til tømmerbiler. Tilskuddet kan gå til prosjekter som omfatter ombygging av hele veistrekninger, ombygging av bruer eller kortere strekninger som er tydelige flaskehalsar. Det kan også gis tilskudd til nybygging av skogsbilvei.

Det er særlig fokus på rasfare og vannmiljø ved tildeling av midler.

2.2 utfordringer

Hovedutfordringen med ungskogpleie er å få den gjennomført og å få den gjennomført til rett tid. Utfordringen er ikke særegen for Drammen. Dette er en utfordring man har i hele landet. Det er like fullt viktig å ha fokus på dette på lokalt nivå. For å få frem god kvalitetsskog er det helt nødvendig å stelle ungskogen. Perioden 5 – 20 år etter planting er som hovedregel tidsrommet dette bør gjøres i. I Drammen bør de fleste ungskogfelt oppsøkes 2 ganger før de trer inn i hogstklasse 3 (tynningsskog).

Illustrasjon: Fylkesmannen i Innlandet

Dersom dette ikke utføres vil man ende opp med skogareal som har veldig høyt treantall og en stor andel treslag man ikke vil ha i bestandet, ingen av trærne får særlig grov dimensjon og bestandet blir ustabil og sårbart for vind og snøbrekk. Det vil også gi veldig mye lavere avkastning ved hogst sammenliknet med et bestand som er stelt underveis.

Drammen har et utstrakt skogsbilveinett. Mye av dette har sannsynligvis et behov for oppgradering i større eller mindre grad. Utfordringene på skogsbilveiene dreier seg ofte om dårlig bæreevne, smale svinger, smale partier og mangel på snuplasser. Den samlede belastningen på veiene er mye større i dag enn den var da de fleste veiene ble bygget. Nå er tømmerbilene større og lengre og de kjører oftere på veiene når de først kjører der.

2.3 Strategi

Hovedmål	NMSK-tiltak	Kommentar
Stimulere til utvikling av kvalitetsskog	Ungskogpleie. Fjerne uønsket vegetasjon og regulere treantallet	Dekker utgifter til arbeid
Ivareta og utvikle miljøverdier	Skjøtsel av biologisk viktige områder	Ikke tilskudd i Drammen
	La områder stå urørt	Ikke NMSK, men.....
Ombygging/nybygging av broer	Sikre trygge passeringer over bekker/elver	
Ombygging og nybygging av skogsbilveier	Bidra til trygg og effektiv transport av tømmer ut av skogen med tømmerbil og sørge for god tilgang til produktive skogarealer	

Fylkesmannen i Oslo og Viken har laget et dokument som heter «Retningslinjer for søknader om tilskudd til bygging og ombygging av skogsveger, drift med taubane og drift med hest». Dette vil fungere som retningslinjer for tildeling av tilskudd til vei og drift i Drammen kommune. Lenke legges også ut på kommunens nettside.

2.4 Søknad, frist og saksbehandling

Hvert år bestemmes satser og prioriteringer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. Satsene og prioriteringene kommer som et nytt skriv hvert år. Disse legges ut på kommunens nettsider.

Satser for tilskudd til skogsbilveier er fastsatt for hele Viken fylke og revideres kun hvis Fylkesmannen mener det skal endres. Kommunen velger å forholde seg til retningslinjer og prioriteringer fastsatt av Fylkesmannen i Oslo og Viken.

For at det skal kunne gis tilskudd forutsettes det at det er tatt nødvendige hensyn i henhold til følgende regelverk:

- Naturmangfoldloven
- Skogloven
- Forskrift om bærekraftig skogbruk
- Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogsområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) – For de områdene det gjelder
- Norsk PEFC – skogstandard

Skogkultur - Ungskogpleie

Søknadsfrist tilskudd skogkultur (ungskogpleie mv.): 1. desember.

Søknad om tilskudd til ungsogpleie sendes sammen med skogfondskrav via Altinn eller pr. post/e-post til kommunen. Det er viktig at man ber om tilskudd dersom man ønsker det.

Søknad om tilskudd til ungsogpleie sendes inn etter at tiltaket er gjennomført, samtidig med refusjonskrav fra skogfond.

- Ungskogpleie gjennomføres i hogstklasse 2 (< 8 m middelhøyde)
- NMSK-tilskudd skal ikke utbetales til tiltak som ved uttak av virke gir overskudd.
- Gis ikke til bruk av kjemiske midler eller til kjøp av utstyr
- Dekning av merkostnader eller tap knyttet til å utvikle og ivareta miljøverdier

Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er retningsgivende for hva det kan gis tilskudd til og hvem som kan fatte vedtak om tildeling av tilskudd.

Skogsbilveier

Søknadsfrist tilskudd til skogsbilvei: 1. mai. Søknader som kommer inn etter dette behandles fortløpende. Det er en begrenset pott kommunen kan tildele.

Søknad om tilskudd til skogsbilveier sendes inn sammen med søknad om byggetillatelse eller etter mottatt godkjenning på tiltaket. Tilskudd til skogsbilveier forutsetter godkjent byggetillatelse, og at det foreligger en byggeplan som godkjennes av kommunen.

Prioritering og retningslinjer for tilskudd til skogsbilveier i Drammen kommune beskrives eventuelt i eget dokument senere.